

så alle dokumenter om holocaust kan blive tilgængelige for forskningen.

I Danmark har vi netop oprettet et dansk center for holocaust- og folkedrabsstudier. Målet er at opbygge dansk viden om de forhold, der kan skabe grundlag for og som kan forklare – hvis det overhovedet kan forklares, hvad det vel næppe kan – og afdække de kræfter, der udløser folkedrab.

Centeret skal foretage studier af historiske forløb og aktuelle begivenheder, bl.a. for at få udviklet metoder og instrumenter, der kan forhindre fremtidige folkedrab. Centerets indsats vil omfatte tre hovedområder:

For det første uafhængig forskning af bl.a. danske aspekter af holocaust, for det andet udvikling af metoder til forebyggelse af folkedrab og endelig for det tredje formidling af viden, viden og viden og oplysning om folkedrab.

Jeg ser frem til, at regeringens lovforslag nr. L 164 om oprettelse af centeret snart vil kunne vedtages.

Jeg synes også, jeg vil lægge til i dag, at flere forskere i den senere tid har afdækket rystende beretninger om danske myndigheders udvisning af bl.a. statsløse jøder i Tyskland før og under Anden Verdenskrig.

Man havde vel hørt et og andet om begivenheder af den type, men nu er vi i gang med at få det afdækket. Der er behov for at få beskrevet de faktiske hændelser i dansk politik på det pågældende tidspunkt, også når det gælder den danske centraladministrations rolle og politikernes viden og ansvar. Det anfægter naturligvis ikke de begivenheder, vi også kender på den lyse side i 1943 med danskeres indsats for at transportere danske jøder til Sverige, men også vi har sorte pletter, der skal frem i lyset, også vi må afdække vor historie fra 1930'erne og 1940'erne og beskrive åbent og ærligt, hvad det var, der skete.

På min opfordring har bestyrelsen for Dansk Center for Holocaust og Folkedrabsstudier besluttet at påtage sig et bredt anlagt undersøgelsesarbejde af Danmarks politik om bl.a. de jødiske flygtninge, som søgte til Danmark efter nazisternes magtovertagelse i perioden op til Anden Verdenskrig og frem til afslutningen af Anden Verdenskrig. Centeret er nu i gang med at ansætte de fornødne forskere til at løse opgaven, og arbejdet vil også omfatte sideløbende støtte til den islandske forsker, Vilhjalmur Írn Vilhjalmsón, som jo også skal have støtte til at færdiggøre sit eget forskningsprojekt om emnet.

Jeg vil godt foreslå, at vi i dag benytter debatten til at minde hinanden om, at et velfungerende demokrati med minoritetsrettigheder og menneskerettigheder hviler på en historisk bevidst og veloplyst befolkning.

Det er helt fundamentalt, men det er ikke nok at huske. Vi skal spørge os selv, hvad vi kan gøre for at undgå gentagelser. Når det drejer sig om politiske aktiviteter, og også når det drejer sig om mange andres arbejde, embedsmænd, lærere og kulturpersonligheder, så er det vigtigt, at forståelsen for demokratiske og menneskelige værdier bliver holdt oppe. Især for den nye generation er det vigtigt at vide, hvad holocaust drejede sig om. Det er vigtigt at vide det, fordi de værdier, vi har, ikke er uforgængelige, dem skal der værnes om, dem skal der passes på. Det her er en fælles sag for os alle hver eneste dag, og lad mig understrege, at det kræver aktiv handling hele tiden for at skabe et godt samfund.

Aristoteles mente, at mennesket var et zoon politikon eller på dansk et politisk dyr, men altså ikke at forglemme også et dyr. Det, som én gang er nået, bliver for nemt accepteret, og vi fristes til at tro, at vi kan hvile på laurbærene, men den geniale spanske maler Goyas radering er stadig fuldstændig sand, når den viser, at i søvnen skabes monstre.

En befolkning, der er vågen og velinformeret, er en forudsætning for og en konsekvens af demokratiet. Kun sådan en befolkning vil huske ofrene, og derfor har vi alle sammen, hele samfundet, en interesse i at fastholde og formidle viden om holocaust og minde om dets ofre, og kun derved kan vi undgå en gentagelse af fortidens tragedier og bedre bekæmpe racisme, antisemitisme og intolerance, som jo også kan vise sig i nutidens samfund.

I den forbindelse er jeg ganske enig i det første indlæg. Jeg ser også deklARATIONEN fra Stockholmkonferencen som et vigtigt bidrag i den bestandige kamp for retfærdighed og frihed for alle og for, at holocaust aldrig nogen sinde vil blive en tilstedeværelse på denne Jord, så længe der er mennesker til.

Kulturministeren (Elsebeth Gerner Nielsen): Jeg kan indledningsvis slå fast, at arkivalierne fra besættelsestiden er tilgængelige efter arkivlovens almindelige regler. Disse almindelige regler er baseret på en afbalancering af størst mulig åbenhed over for hensynet til beskyttel-